

громадянина. Результативність цього процесу є однією із головних умов демократизації сучасної школи, а в подальшому – демократизації українського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні питання формування та розвитку громадянських компетентностей в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю «Розвиток громадянських компетентностей в Україні» (Київ 17-18 березня 2016 р.) / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, Н. Г. Протасової, Ю. О. Молчанової. – К.: НАДУ, 2016. – 308 с.
2. Громадянська освіта: теорія і методика навчання / під заг. ред. Т. Ладиченко. – К.: Видавництво ЕТНА-1, 2008. – С.128 – 132.
3. Облаухова О. Формування громадянської компетентності молодших школярів / О. Облаухова // Початкова освіта. – 2016. – № 6. – С. 4 – 8.

Валентина Мовчан

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
початкової освіти Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У сучасній методиці навчання образотворчому мистецтву молодших школярів найбільш прийнятними є ті методи, що стимулюють та мотивують творчу діяльність учнів. Пріоритетним завданням уроків образотворчого мистецтва є формування особистості, яка здатна до художньо-творчої самореалізації.

Невипадково О. Хижна розглядає мистецьку освіту учнів початкової школи як особистісний приріст, комплекс змін, що виявляється в результаті власної активності учнів та виражається в оволодінні системою знань, умінь та навичок, досвідом самостійної художньо-творчої діяльності, у формуванні світогляду, ціннісних орієнтацій, покликаних підготувати учнів до активної участі в соціокультурному житті суспільства [3, с. 16].

Зауважимо, що мистецька освітня галузь інтегрує знання основ образотворчого мистецтва, музичного мистецтва та синтетичних мистецтв.

Л. Масол стверджує, що будь-яка форма інтеграції має бути дидактично доцільною, а не еkleктичною, коли різнопредметні знання синтезуються без належного теоретичного й методичного обґрунтування та забезпечення. Як і абсолютна ізолюваність опанування окремих дисциплін, інтегроване навчання може бути неефективним у разі відсутності єдиної освітньо-виховної мети, продуманої дидактичної основи, умотивованої теми розвивальних педагогічних технологій [2, с. 39].

Залучення молодших школярів до інтегрованого вивчення мистецтва сприяє цілісному сприйняттю художнього образу і розумінню взаємозв'язку мистецтва й соціокультурного розвитку суспільства.

Методика навчання образотворчому мистецтву має низку різноманітних методів, прийомів і засобів ефективного розвитку гармонійної особистості.

Використовуючи ігрові методи навчання на уроках образотворчого мистецтва, слід брати до уваги класифікацію ігор А. Гіна: ігри-тренінги, ігри у випадковість, театралізація тощо. Якщо вчитель зможе представити в межах теми уроку останні події, навколишню дійсність, сюжет із популярного мультфільму або дитячого серіалу, інтерес і вдячність учнів йому будуть гарантовані [1, с. 52]. З огляду на це пропонуємо комплексно використовувати всі види ігрової діяльності, оскільки це допомагає формуванню оригінальності мислення, нестандартності й неочікуваності розв'язання проблеми.

При вивченні основ кольорознавства доцільно проводити колективні ігри: молодші школярі діляться на команди, що працюють дизайнерами. Кожна команда отримує конкретне завдання: створити ескізи колекції одягу використовуючи холодну кольорову гаму; створити ескізи колекції одягу використовуючи теплу кольорову гаму; створити ескізи колекції одягу використовуючи лише основні кольори. Також можна запропонувати дати назву створеній колекції.

Цікавим для учнів початкової школи будуть завдання щодо створення картини для оздоблення інтер'єру улюбленого казкового або літературного героя та малювання будинків для представників різних професій, наприклад – будинок кондитера, будинок перукаря, будинок столяра, будинок садівника тощо.

Інноваційним методом розвитку художньо-образного й логічного мислення є метод скрайбінгу. Скрайбінг на уроках образотворчого мистецтва – це візуалізація власних ідей або планів за допомогою простих графічних зображень із синхронним вербальним поясненням. Скрайбінг допомагає молодшим школярам будувати логічні зв'язки і «ієрархію» подій.

Для оволодіння засобами скрайбінгу, молодшим школярам варто давати завдання на створення елементарних піктограм. А потім учням можна запропонувати наступні завдання: зробити замальовки планів на завтра; зобразити 4 речі, що найбільш характеризують особистість учня.

Не менш ефективно на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі використовуються нестандартні техніки малювання (ниткографіка, малювання м'ятим папером, малювання пальцями, малювання губою, відбитки текстурних тканин), що дозволяють розвивати фантазію і образне мислення.

Одним із активних методів навчання є метод проектів. Учням початкової школи варто пропонувати наступні теми проектів: «Художники рідного краю», «Улюблені художники моєї родини», «Місто майбутнього». Зазначимо, що, обираючи теми проектів, потрібно зважати не лише на пізнавальну мету навчання, а й на особливості індивідуального творчого розвитку молодших школярів.

Не менш продуктивною методикою яку доцільно застосовувати при інтерпретації творів образотворчого мистецтва є методика відкритих запитань, що передбачає формулювання кількох правильних відповідей на одне запитання. Перевагою цієї методики є те, що вчитель під час діалогу може навчати молодших школярів толерантно слухати й розвивати чужі думки та ідеї, продукувати гіпотези й показувати можливі шляхи розв'язання проблемних завдань. Застосування проблемності в освітньому процесі передбачає нестандартне використання засвоєних знань у нових умовах.

На уроках образотворчого варто також використовувати методику портфоліо розвитку, яка забезпечує зв'язок між навчанням і самооцінюванням власних досягнень учня/учениці.

Варто наголосити, що якісний освітній процес у сучасній початковій школі неможливий без використання новітніх інформаційно-комунікаційних методів навчання, які орієнтовані на розвиток художнього мислення та інтересу до творів вітчизняного й світового мистецтва.

Інноваційні методи навчання мистецької освітньої галузі в початковій школі відповідають характеру змін Нової української школи і враховують особливості дітей «покоління Z». Включення у вивчення мистецької освітньої галузі в початковій школі інноваційних методик навчання суттєво впливає на розвиток критичного мислення і творчих здібностей молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Гин А. А. Приемы педагогической техники: Свобода выбора. Открытость. Деятельность. Обратная связь. Идеальность : пособие для учителя / А. А. Гин. – 5-е изд. – Москва : Вита-Пресс, 2004. – 88 с.
2. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посібник для вчителів / [Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіната ін.]. – Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
3. Хижна О. П. Теоретико-методологічні та методичні засади підготовки майбутніх учителів до забезпечення основ мистецької освіти учнів початкової школи : автореф. дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / О. П. Хижна ; Нац. Пед. ун-т ім. і М. П. Драгоманова Київ, 2008. – 44 с.

Людмила Пазенко

здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: доц. Починок Є. А.

ГЕЙМІФІКАЦЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Гейміфікація або ігрофікація поширюється в усіх сферах сучасного життя. Особливо актуальним стає її застосування в освітньому середовищі, оскільки гейміфікація допомагає побудувати педагогічний процес на основі